

SUOMALAIS-ENGLANTILAINEN

Toimittanut SEVERI ALANNE,

On nyt valmistunut ja on saatavana

SIVUJA 966

Tilaukset t

KUTKA TARVITSEVAT SUOMALAIS-ENGLANTILAISTA SANAKIRJAA?

Sitä tarvitsee poikkeuksetta jokainen suomalainen, joka haluaa oppia ymmärtämään, puhumaan ja kirjottamaan englanninkielistä. Ja sitä tietysti haluaa jokainen siirtolainen tässä maassa, joka ei ole niin kokonaan tylsä ja mistään tietämätön, että tyytyisi juhdan lailla aina raatamaan amerikalaisille kapitalisteille, panematta tikkua ristiin saadkseen joskus jotakin sananvaltaa tämän maan asioissa ja oppiakseen tämän maan oloja ymmärtämään.

Takavuosina ei ollut harvinaista tavata siirtolaisia, jotka olivat olleet tässä maassa useita vuosia, mutta jotka siitä huolimatta eivät osanneet juuri sanaakaan englanninkielistä. — HE EIVÄT VALITTANEETKAAAN oppia sitä. Ajattelivat näet, että kun ovat saaneet kylliksi rahaa kokoon, palaavat takaisin "rakkaaseen isänmaahansa." Yhdeksälle jokaisesta kymmenestä siirtolaisesta, joka on tällaisia haaveita päässään hautonut, jäävät nämä unelmat toteutumatta. Vähänkään valistuneempi ja aikaansa edes jonkun verran seuraava siirtolainen ei enää tällaisia houereita haudokaan, vaan osaa jo asettua järkevimmälle ja käytännöllisemmälle kannalle. Hän koettaa oppia mahdollisimman nopeasti englanninkielistä, pyrkii maan kansalliseksi ja rupeaa tämän maan työväestön mukana yhä enempi ottamaan osaa maan asioiden kulkuaan ja sen määrittelyyn. Liikkeemme on vuosia toiminut tämän ohjelman hyväksi.

KIELTÄ OPETeltaessa TARVITAAN Käytännöllisiä välineitä.

Mutta siirtolaisyöläisellä ei ole edessään suinkaan mikään helppo tehtävä koettaessaan perehtyä maan kieleen. Suurin vaikeus on siinä, että suomenkielellä ei ole tähän asti ollut olemassa läheskään kunnollisia välineitä, joiden avulla tämä kielen oppiminen olisi voinut tapahtua ilman luonnottoman suurta vaivaa. Varsinkin suomalais-englantilaisesta sanakirjasta on ollut täydellinen puute. Viime vuosina tosin on ilmestynyt joitakin sanakirjan nimeä kantavia trakeleita tällä alalla, mutta ne eivät itse asiassa nimeänsä ansaitse, siksi että ne eivät ole ensinkään sitä, mitä kunnollisen sanakirjan pitäisi olla: MAHDOLLISIMMAN PERINPOHJAISIA JA LUOTETTAVIA. Tämän aseman hyvin tunteen Työmies Kustannusyhtiö ryhtyikin tämän Alanteen toimittaman sanakirjan kustantamiseen, asettuen heti alusta alkaen sille kannalle, että kirjasta oli koettava tehdä mahdollisimman tarkotustaan vastaava, perin pohjainen ja luotettava. Tätä suunnitelmaa on sittemmin koetettu joiltakin tahoilta horjuttaa, väittämällä muun muassa, että työ on suunniteltu tarpeettoman perin pohjaiseksi ja sellaisena tulee niin kalliiksi, että Työmies ei pysty sitä läpi vie-mään. Useissa Työmiehen yhtiökokouksissakin tätä suunnitelmaa pohdittiin ja arvosteltiin, mutta kuultua väitteet ja vastaväitteet, tuli alkuperäisen suunnitelman pääajatus, s. o. että sanakirjasta oli koettava tehdä todella SANAKIRJA, eikä mikään hätärieka, aina yksimielisesti hyväksytyksi.

MEIDÄN SANAKIRJAMME ON TARKOTETTU NIMENOMAAN AMERIKAN SUOMALAISTEN SIIRTOLAISTEN Käyttäväksi.

Alanteen sanakirja on tarkotettu nimenomaan Amerikan suomalaisen siirtolaisyöväestön tarpeita tyydyttämään. Siksi siitä on jätetty pois kaikki turhat oppineisuuden merkit, sellaiset kuin esim. kielipiilliset lyhennysermit, ja on yleensä koetettu laatia sanakirja sellaiseen muotoon, että tavallinen kansanmies tai -nainen voi sitä ilman erikoista harjaannuttamista käyttää. Suuri huoli on pantu sille, että suomalaisten sanojen englanninkieliset vastineet ovat todella jokapäiväisessä tai yleisessä käytännössä olevia sanoja eikä mitään "paraatiasanoja", jotka saattavat komeilla ainoastaan jonkun korkeasta sanahelinää käytettyä kirjailijan teoksissa. Myöskin on huolella välletty siitä, ettei suomalaisille sanoille anneta vastineiksi mitään sellaisia sanoja, jotka tunnetaan ainoastaan Englannissa, mutta ei Amerikassa. Kun kaikki käytettävissä olevat apulähteet ovat melkein poikkeuksetta laaditut Englannissa käytetyn kielen pohjalta, joutuu niitä käyttäessä helposti antamaan sanoille Englannissa käytettyjä vastineita ja jättämään pois Amerikassa yleisesti käytännössä olevia. Niin on käynyt monissa aikaisemmissa sanakirjoissa. Välttääkseen menemistä samantyyppiseen ansaan, neuvotteli tov. Alanne tämänluontoisista kysymyksistä Superiorin korkeakoulun englanninkielisen opettajan, neiti L. J. Dickinsonin sekä useiden Superiorin opettajaseminaarin englanninkielisen opettajien kanssa, jotka yleisesti tunnustetulla englanninkielentaidollaan ja kirjallisuilla julkaisuillaan ovat saavuttaneet ympäristön koulupiireissä laajalti huomiota.

MITÄ HYÖTYÄ ON ALANTEEN SANAKIRJASTA OLEVA ENGLANNINKIELEEN VIELÄ KOKONAAN PEREHTYMÄTTÖMÄLLE? Jos kysymyksessä on esim. suomalainen perheenjäsen, joka haluaa mennä ostamaan jotakin, mille hän tietää suomalaisen nimen, mutta ei englanninkielistä, niin hän löytää vastaavan englanninkielisen sanan tästä meidän sanakirjastamme, vaikkapa tuo sana sitte olisi harvinaisempikin. Jos kyseessä on työläinen, joka haluaa tietää jonkun työkalun englanninkielisen nimen, sama juttu. Näitä haluamiansa nimityksiä on heidän mahdollonta löytää englantilais-suomalaisesta sanakirjasta, koska siinä eivät suomalaiset sanat ole aakkosjärjestyksessä.

Vielä tärkeämpi on suomalais-englantilainen sanakirja jokaiselle, joka oikein todenteolla ja järjestelmällisesti haluaa opetella englanninkielistä. Hän ottaa kappaleen suomenkielisiä tekstiä esim. sanomalehdestä ja kääntää sen tämän meidän sanakirjamme avulla. Sitte hän antaa jonkun englanninkielistä paremmin tavatavan ystävään tarkastaa käännöksen ja ottaa korjaukset ja muutokset huomioon. Tätä menetystä jonkun aikaa seurattuaan huomaa hän ilokseen ja ilmeekseen suuresti edistyneensä englanninkielen käyttäessä.

ENGLANNINKIELESSÄ JO PITEMMÄLLE KEHITYNEELLEKIN tulee julkasemamme sanakirja olemaan välttämätön. Milloin esim. on kysymyksessä englanninkielisen kirjeen laatiminen, on sanakirjamme oleva välttämättömän tarpeellisenä apuna. Jokaisen ihminen näet, halutessaan jotakin sanoa, aina ensin pukee ajatuksensa sille kielelle, jota hän parhaiten hallitsee, s. o. äidinkielle, ja jotakin vierasta kieltä kirjottaessaan niin ollen ajatuksissaan itse asiassa ensin kääntää sanottavansa omalta kieleltään tuolle vieralle kielelle. Tässä "käännöstyössä" sattuu tuon tuostakin kehittyneemmällekin kielenkäyttäjälle, ettei hän heti muista vastaavaa vieraskielistä sanaa tai keksi sopivaa lausetapan. Sen sijaan että hermostuttaisi itseään useasti tuloksia tuottamattomalla muistelemisella, ei hänen sanakirjamme käyttäessään tarvitse muuta kuin katsoa aakkosjärjestyksestä kysymyksessä oleva sana, tai etsiä pienellä vaivalla vastaavan hakusanan alta tarvitsemansa lausepari — ja sillä on asia tavallisesti muutamassa sekunnissa autettu.

Voidaksemme antaa mahdollisimman selvän käsityksen sanakirjaan. Vaikkakaan tämä ei ole tarkotettu sen työn laajaa avustajajoukkoa kuin myöskin lähdevarastoja, joiden suomalaisille käyttäjille.

ALKULAUSE

Englanninkielen oppimisen tarpeellisuus on suomalaiselle työläiselle tässä maassa kieltämätön ja kiertämätön. Mutta kunnollisia, käytännöllisiä välineitä tähän kielenoppimiseen on häneltä puuttunut. Työmies Kustannus-yhtiön johtokunnassa syntyi jo noin kymmenisen vuotta sitten keskustelua siitä, että olisi ryhdyttävä perusteellisesti ja järkipäisen suunnitelman mukaisesti poistamaan näitä esteitä englanninkielen opiskelua tieltä. Tuloksena oli, että päätettiin ensimmäiseksi ryhtyä kustantamaan suomalais-englantilaisesta sanakirjasta, koska sen puute oli ilmeisin.

Teoksen toimitustyö uskottiin allekirjottaneelle, joka kuitenkin vasta vuonna 1913 keväällä saattoi ruveta todenteolla ajattelemaan sanakirjatyöhön käsiin ryhtymistä. Sen jälkeen ovat monet häiritsevät tekijät viivittäneet työn valmistumista. Niinpä toimin puolisen vuotta Työmiehen vastaavana toimittajana v. 1914 ja tuolla ajalla työ luonnollisesti ei edistynyt minkään vertaa. Työn kuluessa on myöskin alkuperäisen työsuunnitelmaa huomattavasti kehitetty ja laajentunut. Alussa suunniteltiin suppeampaa sanakirjaa, mutta laajat lähdekirjat ja halu tehdä perusteellista työtä vaikuttivat sen, että alustavassa työssä aineksia kerääntyi niin runsaasti, että ainoastaan hylkäämällä suuri osa jo tehtyä työtä olisi voitu edes jotakuinkin pysyä alkuperäisen suunnitelman puitteissa. Kun tätäkään ei ole tahdottu tehdä, tarjotaan nyt työn lopullisena tuloksena yleisölle sanakirja, jossa on lähes 1,000 sivua ja joka sisältää noin 70,000 suomenkielistä hakusanaa, puhumattakaan suuresta määrästä yhdys-sanoja, joita ei ole otettu laskuun, niitä kun ei ole suoranaisina hakusanoina käännetty, vaan on käytetty esimerkiksi suomalaisten yhdys-sanojen ryhmien kääntämiseksi annettujen yleisten ohjeiden valaisemiseksi. Teoksen laajuus myöskin selittää, miksi sen valmistuminen on tuntuvasti viivästynyt alkuperäisestä suunnitelmasta.

Kun nyt tämä monivuotinen työ on kaikenlaisten vaiheiden ja vastuksien läpi vihdoinkin loppuun suoritettu, pyydän lausua sydämellisimmät kiitokseni kaikille niille, jotka ovat minua työssäni tavalla tai toisella avustaneet. Ensi tilalla haluan lausua kiitollisuuteni ja tunnustukseni apulaiselleni E. V. Latvalle, joka viimeisen kahden ja puolen vuoden aikana on säännöllisesti työ-kennellyt apunani, m. m. suorittaen kaiken korehtuurinlun, ja valmistaan pohjakäsikirjotuksen t-, u- ja v-kirjaimille sekä suurimmaksi osaksi s-kirjaimelle; sitäpaitsi on hän valvonut kaikkien sanakirjatyötä koskevien teknillisten kysymysten järjestelyä, tehnyt useita arvokkaita huomautuksia käännösten tarkisteluun nähden jne. Suuressa kiitollisuuden velassa olen myöskin Superiorin korkeakoulun englanninkielen opettajattarelle, neiti Lulu J. Dickinsonille, jonka kanssa olen läpikäynyt suurimman osan sanakirjani käsikirjotusta (alusta s-kirjaimen saakka), tarkoituksella jättäen pois sellaista lähdekirjoista kerääntynyttä ainesta, joka ei kuulu tavallisen kielenkäytön piiriin, ja pyrkimyksessä samalla löytää mahdollisimman käytännölliset vastineet kuhunkin hakusanaan tai lausetapaan. Neiti Dickinson on sitäpaitsi käynyt yli korehtuurien englanninkielisen puolen aina t-kirjaimen loppuun saakka. Samanlaisesta avustuksesta pyydän kiitokseni myöskin Superiorin opettajaseminaarin ("normaalikoulun") opettajattarille Agnes Kirikille, Nona MacQuilkinille ja Ellen Clarkille, joista varsinkin kaksi ensiksiainittua ovat teoksen loppupuolella antaneet minulle arvokasta apua.

VALMIIKSI KÄÄRITTY LÄHETYSTÄ VARTEN

Kirja on valmiiksi käärity lähetystä varten. Pikaisin keino sen saamiseksi on leikata irti vierellä oleva lappu ja liittää raha mukaan asianomaiseen paikkaan postitettuna. Lähetykset kun tehdään sitä mukaa kuin tilaukset tulevat sisälle, on luonnollisesti tilaajan edulle johdonmukaista tehdä tilauksensa heti. Joka ensiksi joutuu tilauksensa kanssa, se ensiksi saa.

Älä jätä huomiseksi, minkä tänään voit tehdä!